

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Інститут історії і політології

ГАЛИЧЧИНА

НАУКОВИЙ І КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНІЙ
КРАЄЗНАВЧИЙ ЧАСОПИС

До 60-річчя професора Миколи Кугутяка

20-21'2012

Івано-Франківськ

УДК 94 (477)
ББК 63.3 (4 Укр.)-8
Г15

Рекомендовано до друку вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11 від 27 листопада 2012 р.)

Наукове видання підготовлене колегами і учнями директора Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора історичних наук, професора Миколи Васильовича Кузутяка з нагоди його 60-річчя

Редакційна рада: Володимир Грабовецький, Олег Жерноклеєв, Леонід Зашкільняк (м. Львів), Олександр Карпенко, Петро Круль, Василь Марчук, Борис Савчук, Михайло Станкевич, Петро Федорчак, Олександр Козаренко (м. Львів), Ігор Цепенда, Людмила Троєльнікова (м. Київ), Мирон Черепанин, Раїса Чугай (м. Львів)

Редакційна колегія: Ігор Райківський, Олег Єгрешій, Андрій Королько, Олександр Марущенко

Відповідальний секретар: Олег Єгрешій

Адреса редакційної колегії: 76000, Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57

Часопис “Галичина” затверджений фаховим виданням ВАК України з таких галузей наук: історія, мистецтвознавство

Реєстраційне свідоцтво КВ № 15260–3832 ПР від 05.06.2009 р.

ГАЛИЧИНА. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2012. Ч. 20’21. 552 с.

На обкладинці – роботи Олега Чуйка “На лемківській дорозі”, “Під опікою небес” (на звороті).

СТОРІНКИ ЖУРНАЛУ ВІДКРИТІ ДЛЯ ДИСКУСІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ, А ТОМУ ЇХ ЗМІСТ НЕ ОБОВ’ЯЗКОВО ВІДОБРАЖАЄ ПОГЛЯДИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ

При передруці матеріалів посилання на дане видання обов’язкове
Відповідальність за достовірність фактів, цитат, імен та інших даних несуть автори публікацій

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012

© Інститут історії і політології, 2012

© Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2012

УДК 371.214.114: 94 (4)

ББК 63.3 (2) 4

Мирослав ВОЛОЩУК

MALADIK RUTHENUS: СПРОБА БІОГРАФІЧНОГО НАРИСУ

Стаття присвячена одному зі східнослов'янських ("руських") переселенців до Угорського королівства у XIII ст. – Маладику. Це особа, що була, безумовно, знатного походження, є однією з багатьох, хто впродовж XIII–XIV ст. переїхав до західноєвропейських держав на постійне місце проживання. Причинами подібних міграцій були авторитарні форми правління руських князів у Галичині (особливо Романовичі та Ігоревичі), татарські напади середини – другої половини XIII ст., господарський занепад земель.

Ключові слова: Maladik Ruthenus, Угорщина, король Бела IV, село Tarnouch, комітат Туруц, Романовичі, татари.

Відстеження динаміки переселення вихідців зі східнослов'янських земель до Угорського королівства дозволяє зробити висновок про те, що найбільш активний період подібних тенденцій – це XIII–XIV ст., позначені активним просування угорських впливів до Галичини, частково Волині, Шипинської землі (Буковини), Молдови. Установлення від середини XIII ст. у степах Причорномор'я і в більшості князівств Русі влади Чингизидів на фоні їхніх завойовницьких кампаній 40-х рр. XIII ст., а згодом періодичних грабіжницьких походів у країни Європи в 60–90-х рр. стимулювали постійний відтік населення на захід.

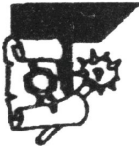
Важко на основі скупих наративних і вкрай неповних актових джерел відслідкувати абсолютно всі перипетії досліджуваних процесів, проте, оперуючи навіть такими уривчастими свідченнями, можна зрозуміти, що за своїм соціальним і майновим статусом, становищем у суспільстві, указані персони мали найрізноманітніше походження. Відмінною була й їхня попередня територіальна належність, хоча в самій Угорщині на 95% переселенці ідентифікувались як Vruz/Ruthenus. Інші 5% ідентифікацій, які могли б стосуватися східнослов'янських переселенців, мають гіпотетичний, часто сумнівний характер.

Указана ідентифікація, з огляду на вищенаведені аргументи (проблема усвідомлення в канцеляріях і при дворах європейських монархів мешканців різних територій, що входили до Русі постійно або тимчасово), виглядає дещо дивовижною. Складається враження, що процес потрапляння окремих вихідців зі східнослов'янських земель на сторінки угорських актів і хронік відбувався як мінімум за кількох обставин.

1. Нам дійсно важко визначити рівень і глибину власного патріотичного самоусвідомлення населенням усієї Галицької землі (у межах якої, безумовно, від кінця XI ст. проходили асиміляційні процеси), окремі представники якого, безумовно, переселялися до Угорщини, а отже, ми не можемо знати, яким чином вони самі називали себе після переїзду на нові землі: "галичанинъ" чи "русь".

2. Різниця в самоідентифікації могла, звичайно, залежати від того чи іншого угорського урядовця, який робив запис про появу нових поселенців на відповідній території в комітатські чи капітульні акти. Можливо, що для місцевих канцелярій більш зручним було не "галицьке" (або ж якесь інше), а саме "руське" ототожнення, збережене в місцевій пам'яті з попередніх часів володарювання в Галичині династії Ростиславовичів.

3. Не виключено, що групи переселенців були неоднорідними за своїм складом, враховуючи як корінних мешканців Галицької землі, так і вихідців з інших територій: Київського, Волинського, Чернігівського князівств. Такі обставини цілком реальні станом на середину – другу половину XIII ст. за умов утечі великих груп населення на захід: "...множество бѣжащи въ безбожны Татаръ"¹. Тому, розмовляючи на, мабуть, одній і тій самій мові, однак ментально, психологічно, територіально відчуваючи між собою різницю, такі переселенці потрапляли до володінь Арпадів чи Анжу, де їх повинні були ідентифікувати якось "узагальнено". Зрозумі-

міло, що в такому випадку для угорців поняття “русь” було більш звичне й зручніше для оперування й усвідомлення, з ким вони мають справу.

У цілому, кількісна поява на території Угорщини персон, ідентифікованих як “русь”, припадає на другу половину XII – першу половину XIII ст. З повідомлень джерел стає зрозумілим, що більшість згадуваних осіб раніше належала до середніх і вищих прошарків населення східнослов'янського середовища, що прослідковується як із характеру повідомлень, так і з текстового антропологічного супроводу конкретно взятої людини. Абсолютна більшість осіб на попередньому етапі свого життя належала до особисто вільного люду із сільської місцевості й рідше, мабуть, із міст, і такий статус вони намагалися підтвердити після переселення до володінь Арпадів.

Пожалування, отримуваних східнослов'янськими переселенцями в Угорщині впродовж XII–XIV ст., мали власну класифікацію, відображену в джерелах і відому з історичних досліджень, узагальнених Л.Соколовським². Серед найбільш уживаних – “villa”. Це поняття відоме ще з античних часів, коли під віллою розумілося окремо взяте помістя латифундиста, у якому мешкали господар із сім'єю, слугами й рабами. У середньовічній Європі від часів Каролінгів вілла трансформувалася в поселення сільського типу із притаманними йому формами феодального господарства. “Capitulare de villis” регламентував управління віллою, узаконив форми виплати ренти тощо. В Угорському королівстві “villa” – це, як правило, пожалування, що перебувало в управлінні кількох сімейств³.

Поширеним типом надання земельного угіддя було “possessio”, яке сприймалось або як окреме цілісне пожалування, що могло бути тотожним віллі, або ж як кілька земельних ділянок із рухомим і нерухомим майном. Таким чином, “possessio” могло дорівнювати навіть кільком віллам або ж якійсь його частині – 0,5 чи 0,3 вілли⁴. Такого типу надання могло успадковуватись як феодальний маєток, чому є не одне підтвердження.

Неодноразово в документах, що окреслювали межі різних пожалувань, зустрічалося поняття “predium”. За своїм значенням таке угіддя могло бути близьким до possessio, хоча часто нагадувало вільновідчужувану сімейну власність типу алоду (allodium)⁵.

Аналогічно неодноразово в документах постає земельне пожалування, відоме як “terra”. Буквальний переклад поняття, що означає “земля”, не завжди означало оброблювальні території. Terra могла собою являти як частину села, так і ліси, луки, придорожні землі, зручні в сенсі близького проживання власника біля комунікацій тощо. Таке пожалування могло ототожнюватися також і з містечком чи фортецею⁶.

Значно рідше східнослов'янським поселенцям надавали земельні угіддя у формі sessio. У даному випадку – це окремий двір з усіма маєтностями, які до нього входили. Sessio часто ототожнювалося з поняттями sigia, mansio та predium. За своїми розмірами, господарськими можливостями, людським ресурсом це було найменше з можливих угідь⁷.

Сьогодні нам відомо понад 50 осіб східнослов'янського походження, або ж гіпотетично східнослов'янського, які через різні обставини змінили місце проживання.

Зокрема, на сторінках двох актів короля Бели IV від 1262 рр. постає фігура на ім'я Maladik/Mladik Ruthenus, який, утікши від татар до володінь Арпадів, надав у розпорядження монарха 30 марок золотом: “Maladik Rutenum ad nostram gratiam recepisse fouendum et conseruandum; idem XXX. marcas auri, quod, de captiuitate a Tartaris aufugiens, secum apportauit...”⁸.

Частково родовід указаної персони в контексті вивчення інших представників дрібної угорської знаті був досліджений М.Фонт у низці власних робіт⁹. Однак із приводу земельної ідентифікації Маладика в історіографії звучали цілком відмінні думки.

Так, ряд центральноєвропейських істориків XIX – першої половини XX ст., зокрема Г.Бідерман, А.Годінка, І.Кондратович, Г.Стрипський, які послідовно популяризували русинську теорію, були переконані, що мова йде про знатного русина Маладика (курсив наш. – М.В.). Він, за словами вчених, зумівши втекти від татар, очевидно, із якогось східного пригірського комітату, прибув до Бели, надавши в користування монарха згаданий вище скарб¹⁰.

Сучасний український дослідник А.Петрик переконаний у тому, що Маладик був представником галицького боярства¹¹. Аналогічної думки дотримувалися словацькі вчені Ф.Уліч-

ни¹² та М.Марек, зокрема останній припускав, що Маладик міг потрапити до татарського полону внаслідок поразки на р. Шайо 11 квітня 1241 р., таким чином вважаючи, що цей “заможний руський боярин” знаходився в Угорщині вже до нападу кочівників на країну¹³.

“Чи був він Русин угорський, чи зайда, не знати”, – писав М.Грушевський¹⁴. У тому, що Маладик був іноземцем (без чіткої етнічної ідентифікації), висловлював свої переконання Б.Варшик¹⁵. Жодної земельної/етнічної ідентифікації досліджуваної особи у своїх статтях не приводить М.Фонт¹⁶.

Версія словацьких істориків про участь Маладика в битві біля с. Мухі на р. Шайо 11 квітня 1241 р., як ми переконані, не позбавлена сенсу. Згідно з літописними даними¹⁷ та нашими особистими підрахунками, ціла група галицького боярства на чолі з князями Данилом Романовичем та його сином Левом між вереснем 1240 – квітнем 1241 рр. постійно перебувала в складі офіційної делегації при дворі короля Бели IV¹⁸. Чи брав хто-небудь зі складу цієї групи участь у битві на р. Шайо – нам невідомо, оскільки про це немає жодного документально підтверженого факту. Однак суто гіпотетично, ураховуючи, що стосунки з Левом та його батьком під час такого тривалого перебування в Угорщині були досить напруженими, таки хтось із боярства в угорському війську міг залишитися навіть після того, як Данилович син десь на початку квітня 1241 р. “...вышедшоу... изъ Оугоръ с бояры Галичкыми...”¹⁹.

Саме ім'я Maladik/Mladik має в іменослові слов'янських народів свій відповідник, будучи похідним від назвиська Мал, Малко, що означає “малий”²⁰.

Однак при цьому залишається декілька складних питань, що досі не знайшли відповідей. Невідомим зокрема залишається час утечі Маладика до Угорщини. Хоча в документі йдеться про те, що він прибув до Бели de captiuitate a Tartaris aufugiens²¹, це могли бути як 1241–1243 рр., так і 1259 р., коли темник Бурундай здійснив похід у володіння Романовичів, змусивши в результаті розкопати оборонні системи більшості міст. Сам король Данило повинен був переховуватись в Угорщині, “бывше и шпалоу Боурандаевоу”²².

Навіть хронологічне уточнення диплома про те, що “et postmodum quibusdam annis geuolutis, quum dicto Maladik aurum, nobis (Belae. – М.В.) concessum reddere fecissemus”²³, не дозволяє однозначно встановити час проникнення вказаної персони до королівства лише на підставі джерела. Фігурант диплома цілком міг знаходитися при Данилові Романовичу в часі його тимчасового перебування за межами власних земель.

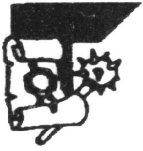
Про те, що це був, швидше за все, 1241–1243 рр., свідчать загальноісторичні умови, у яких перебувала Угорщина після татарського спустошення, коли потреба не те що в золоті – у їжі була вкрай необхідною. Очевидець і сучасник подій Фома Сплітський на сторінках своєї “Історії архієпископів Салони і Спліту” зазначав: “І хоча все Угорське королівство було виснажене ненаситним мечем варварського шаленства, голод, який спалахнув одразу ж, довів у кінці кінців нещасний народ до повного виснаження. Адже через загрозу татарського безумства нещасні селяни не могли ні засіяти поля, ні підібрати плодів попереднього врожаю. Так що за відсутності їстівних припасів нещасні люди падали, уражені мечем голоду. На полях і дорогах лежали незліченні трупи людей, і вважають, що жорстокі біди голоду принесли угорському народові не менше спустошення, ніж пагубна лють татар”²⁴.

Нестача товарів і продуктів першої необхідності в країнах Центральної Європи стала такою однією з причин того, що близько 1241 р. у німецьких (можливо, чеських) землях було пограбовано князя Михайла Всеволодовича та вбито його онуку²⁵.

Відтак, припустимо, що Бела в такий скрутний для династії та країни час, отримавши можливість позичити в біженця Маладика 30 марок золота, не відмовився, із часом обдарувавши останнього terram Tornouch vocatam, in Thurucz existentem²⁶.

Зрозуміло, що еквівалент скарбу автор акта подав у західних мірах ваг. 30 марок золотом, у випадку, якщо 1 марка прирівнювалася до 249 г (як це було прийнято в більшості країн католицької Європи), у сумі становило 7 кг 470 г золота. М.Грушевський, аналізуючи цей казус, прирівнював гривню до марки, вказуючи, що Маладик надав королю не 30 марок, а 30 гривень золотом²⁷.

Походження цього золота, його форма (злитки, вироби, пісок) нам не зрозумілі, хоча достеменно відомо про використання галицькими боярами золотих прикрас неймовірно високої

вартості. Так, зокрема, 1219 р. під час однієї із сутичок в околицях м. Городок, угорці “*Михайла же Скоулоу оубниша согонивше на Ширѣцѣ . а главоу его сосѣкоша трои чепа снѣша золоты*”²⁸.

Місцева галицька знать, що досягла свого політичного впливу в землі в основному за рахунок торгівлі, послуговувалась, очевидно, однаково успішно як золотом, так і сріблом. Красно-мовним прикладом є викуп боярами у вересні 1210/11 р. з угорського полону двох князів Романа й Святослава Ігоревичів, за що було заплачено, як указував В.Татіщев, 1 000 гривень сріблом, що в кілограмовому еквіваленті становило від 41 до 160 кг у формі злитків-гривень²⁹.

Значні поклади золотої руди знаходилися в Трансільванії та в північних комітатах Угорщини, звідки експортували, у тому числі й на схід³⁰.

Обсяг дару, принесеного Маладиком Белі, був доволі серйозним як для скрутного в історії Угорщини часу. Однак, судячи з описань меж отриманих володінь, які відійшли “*Maladik Rutheno, et suis heredibus heredumque successoribus... iure haereditario perpetuo possidendam*” (тобто як феоду)³¹, вони не були надто обширними.

На підставі наступного повідомлення акта Бели від 1262 р., який стосується поселення Tarnouch, М.Фонт дійшла висновків про те, що Маладик мав нащадків³². Імена його дітей, на думку історика, залишаються невідомими, натомість у джерелі згадуються представники третього й четвертого поколінь – Anna Iohannis, ас Elisabeth et Katarina filiae Stephani, де Іоанн/Іван і Стефан/Степан є онуками³³ Маладика. Імена всіх названих осіб не типово угорські, що свідчить про збереження певної попередньої традиції в присвоєнні імен навіть у четвертому поколінні.

Однак саме від Маладика, як переконаний Б.Варшик, походить місцева дрібна турчанська шляхта³⁴.

Щодо соціального статусу Маладика в межах, призначених для ведення господарства нових земель, то ми лише можемо припустити, що він належав до числа військово-служилої дрібної чи середньої знаті – ймовірно йобагонів або синів йобагонів, яких у комітаті Туроц було досить багато. Детальних даних на зазначену тему джерела не подають, не згадує про цю особу й один з останніх дослідників комітату – угорський історик Е.Маюс³⁵.

Таким чином, Maladik/Mladik Ruthenus був представником східнослов'янської знаті, що потрапив у межі володінь Арпадів, на наш погляд, між 1241–1243 рр. За своїм майновим статком це була достатньо заможна особа, хоча отримане в Угорщині скромне земельне пожалування, як ми вважаємо, не зовсім відповідало його попередньому статусу, а також рівню й вартості послуги, здійсненої Белі IV у кризовий для королівства час. Можливо, Маладик мав також й інші маєтності, невідомі через брак джерел. Ми можемо припускати, що даний фігурант належав до числа йобагонів – військово-служилої знаті, що мешкала здебільшого в прикордонних комітатах королівства, зокрема на кордоні з польськими землями – у Туроці.

Суто гіпотетично його можна зарахувати до числа галицьких бояр, які могли знаходитися в оточенні Романовичів на час майже шестимісячного перебування в Угорщині з вересня 1240 до квітня 1241 рр., однак прямих доказів немає. Маладик у межах отриманого пожалування заснував місцевий рід, який, очевидно, був пов'язаний матримоніальними стосунками зі слов'янською за походженням знаттю середнього статусу й рангу. Нашадки вищезазначеної особи відомі з джерел XIV ст.

1. Ипатьевская летопись // ПСРЛ. – Изд. 2-е. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – Т. 2. – Стб. 787.
2. Sokolovský L. Terminológia dejín správy stredovekej dediny na Slovensku / L. Sokolovský // Historický časopis. – 1985. – R. 33. – Č. 4. – S. 506–508.
3. Ibidem. – S. 506–507.
4. Ibidem. – S. 507.
5. Ibidem. – S. 508.
6. Ibidem.
7. Ibidem. – S. 509.
8. Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis (далі – CDH) / Studio et opera G. Fejer. – Budae : Typis Typogr. Regiae Universitatis Ungaricae, 1829. – Т. 4. – V. 3. – S. 59.

9. Font M. Einige räpräsentanten des Kleinadels im polnisch-ungarischen Grenzgebieten im 13 Jh. und die Zukunft ihrer Familie / M. Font // *Specimina nova universitatis quinqueeclesiensis*. – 1995. – № 9. – S. 246–247; Ibidem. Felvidéki kismemesek királyi szolgálatban (Adalékok 13–14. századi társadalomtörténetünkhöz) / M. Font // Kelet és Nyugat között. Tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére / Szer. L. Kosta. – Szeged : Szegedi Középkorász Műhely, 1995. – Old. 180–181; Ibidem. Przedstawiciele drobnej szlachty na pograniczu polsko-węgierskim w XIII wieku i losy ich rodzin / M. Font // Cracovia. Polonia. Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofirowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej. – Kraków : Secesja, 1995. – S. 434–435.
10. Кондратович И. М. Исторія Подкарпатскої Русі для народа / И. М. Кондратович. – Ужгородь : Книгопечатня акційного тов. “Унію”, 1924. – С. 23; Стрипській Н. Ядоръ. Гдѣ документи старшей исторіи Подкарпатской Русі? О межевыхъ названіяхъ / Н. Я. Стрипській. – Ужгородь : Типографія “Школьной Помощи”, 1924. – С. 21; Biedermann G. I. Die ungarischen Ruthenen, ihr Vohngebiet, ihr Erwerb und ihre Geschichte : in 2 t. / G. I. Biedermann. – Innsbruck : Verlag der Wagners’schen Universitäts-Buchhandlung, 1867. – Т. 2. – S. 53; Hodinka A. The home of the Ruthenian people / A. Hodinka // *The Oxford Hungarian Rewiew*. – 1922. – V. 1, № 1. – S. 61; Ibidem. A karpátja rutének, lakóhelye, gazdaságunk és multjuk / A. Hodinka. – Budapest : Apostol-nyomda rt. nyomása, 1923. – Old. 15.
11. Петрик А. Боярські двори та економічне становище бояр Галицько-Волинської держави / А. Петрик // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич : Коло, 2008. – Вип. 11–12. – С. 69.
12. Uličný F. Podiel Rusov, Rusínov na doosidl’ovaní Slovenska v stredoveku / F. Uličný // *Slavica Slovaca*. – 1993. – R. 28. – Č.1–2. – S. 26.
13. Marek M. Cudzie etniká na stredovekom Slovensku / M. Marek. – Martin : Matica slovenska, 2006. – S. 234.
14. Грушевський М. С. Історія України-Русі : в 10 т., 11 кн. / М. С. Грушевський. – К. : Наук. думка, 1992. – Т. 2. – С. 501.
15. Varsik B. Otázky vzniku a vývinu slovenského zemanstva / B. Varsik. – Bratislava : VEDA, 1988. – S. 63.
16. Font M. Einige räpräsentanten des Kleinadels im polnisch-ungarischen Grenzgebieten im 13 Jh. und die Zukunft ihrer Familie / M. Font. – S. 246.
17. Ипатьевская летопись... – Стб. 786–788.
18. Волощук М. М. Вассальная зависимость Даниила Романовича от Белы IV (1235–1245 гг.): актуальные вопросы реконструкции русско-венгерских отношений второй четверти XIII в. / М. Волощук // *Specimina nova. Pars prima. – Sectio mediaevalis*. – P. 3. – Pécs, 2005. – S. 101.
19. Ипатьевская летопись...
20. Лозко Г. Іменослов: імена слов’янські, історичні та міфологічні / Г. Лозко. – К. : Редакція часопису “Сварог”, 1998.
21. CDH. – Т. 4, V. 3. – S. 59.
22. Ипатьевская летопись... – Стб. 850.
23. CDH. – Т. 4, V. 3. – S. 59.
24. Фома Сплитский. История архиепископов Салоны и Сплита / пер., коммент. О. А. Акимовой. – М. : Индрик, 1997. – С. 368.
25. Ипатьевская летопись... – Стб. 784.
26. CDH. – Т. 4, V. 3. – S. 59.
27. Грушевський М. С. Історія України-Русі / М. С. Грушевський... – Т. 2. – С. 501.
28. Ипатьевская летопись... – Стб. 733.
29. Ретельний аналіз указаної ситуації див. у статті: Волощук М. М. Обстоятельства казни в 1210 г. Игоревичей Черниговских: актуальные вопросы реконструкции русско-венгерских отношений начала XIII в. / М. Волощук // *Studia Slavica et Balcanica Petropolitana*. – С. Пб., 2007. – № 1/2. – С. 105–112.
30. Див. наприклад: CDH / Studio et opera G. Fejer. – Budae : Typis Typogr. Regiae Universitatis Ungaricae, 1829. – Т. 3, V. 1. – S. 106, 166, 371; CDH / Studio et opera G. Fejer. – Budae : Typis Typogr. Regiae Universitatis Ungaricae, 1829. – Т. 4, V. 2. – S. 297, 359, 464 etc.
31. CDH. – Т. 4, V. 3. – S. 59–60.
32. Font M. Einige räpräsentanten des Kleinadels im polnisch-ungarischen Grenzgebieten im 13 Jh. und die Zukunft ihrer Familie / M. Font. – S. 250.
33. CDH. – Т. 4, V. 3. – S. 65.
34. Varsik B. Op. cit. – S. 58.
35. Mályusz E. Turóc megye kialakulása / E. Mályusz. – Máriabesnyő ; Gödöllő : Attraktor, 2005. – Old. 133–166.
36. Основою для формування генеалогії Маладика були розробки угорської дослідниці М. Фонт. Див. зокрема: Font M. Einige räpräsentanten des Kleinadels im polnisch-ungarischen Grenzgebieten im 13 Jh. und die Zukunft ihrer Familie. – S. 250.

Статья посвящена одному из восточнославянских (“русских”) переселенцев в Венгрию XIII в. – Маладику. Эта личность, безусловно, знатного происхождения, является одной из многих, переехавших на протяжении XIII–XIV вв. в соседние западные государства на постоянное место жительства. Причинами подобных миграций были авторитарные формы правления русских князей в Галиции (особенно Романовичи и Игоревичи), татарские нападения в середине – второй половине XIII в., опустошение земель.

Ключевые слова: Maladik Ruthenus, Венгрия, король Бела IV, село Tarnouch, комитат Туруц, Романовичи, татары.

The article is devoted to one of the Ruthenian settler, called Maladic, who moved to Hungary in the XIIIth century. This person undoubtedly was a nobility. He was one of many migrants from Rus, who changed their lodgings to the neighbouring western countries for permanent residence during the XIII – XIVth centuries. The reasons of those migrations were the authoritarian methods of governing of Rus princes in Halytchyna (especially Romanovichi and Igorevichi), the tatars invasions in the middle – second half of the XIIIth century and the economical stagnation.

Key words: Maladik Ruthenus, Hungary, The King Bela IV, the village Tarnouch, comitatus Thurucz, Romanoviches, Tatars.

ДОДАТОК А
Maladik/Mladik Ruthenus³⁶

